

Herdenkingsnummer 225 jaar Suriname-zending

<https://hdl.handle.net/1874/403955>

VII 0.6.40
(lds)

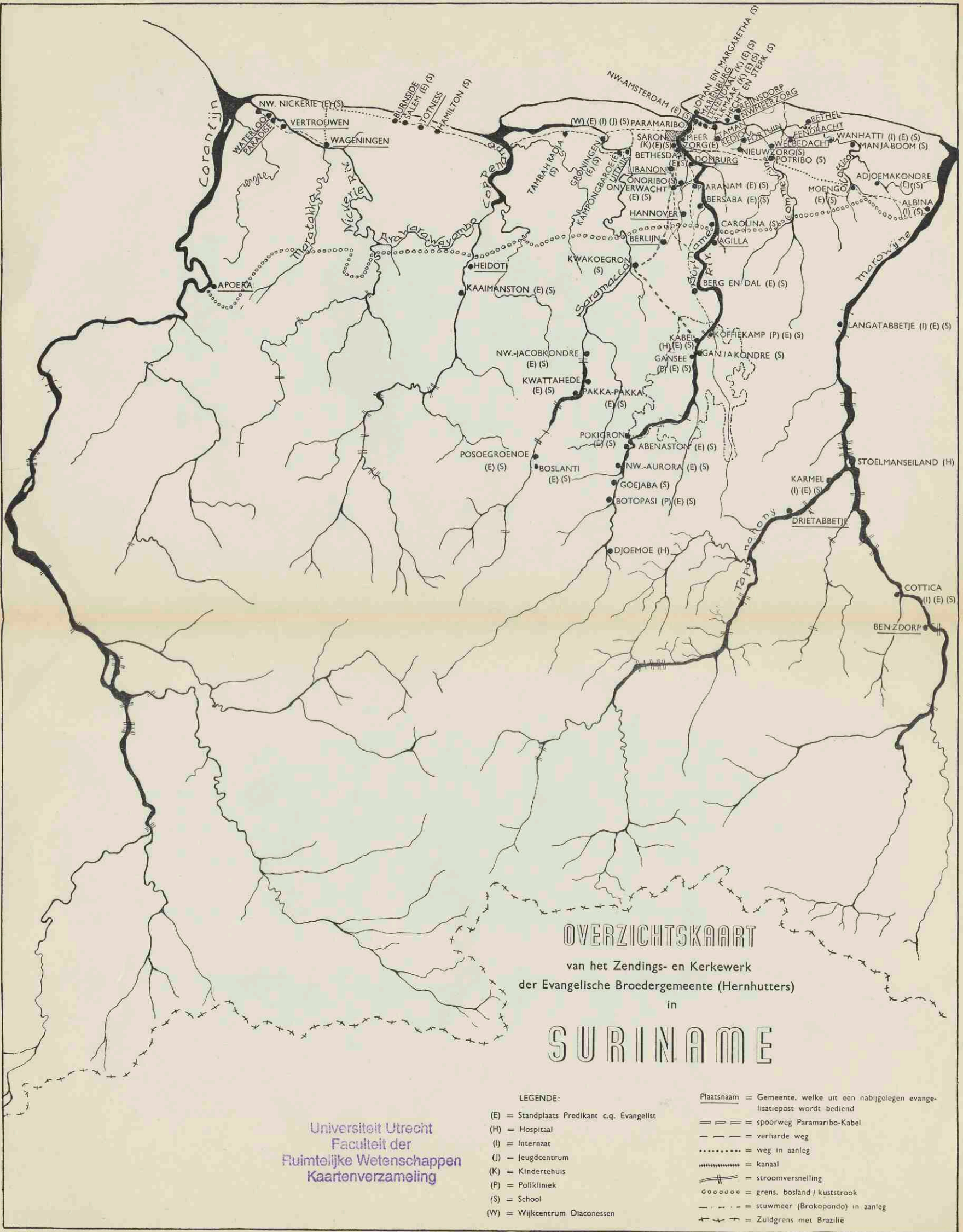
Mein Heert v. Suriname

(Collection prof. dr. J. Brunt)

geschenkt BCU, okt. 1995

Universiteit Utrecht
Faculteit der
Ruimtelijke Wetenschappen
Kaartenverzameling

VU O. b. 40

Bf: VII D. b. 60
(Lds)

Universiteit Utrecht
Faculteit der
Rechtswetenschappen
Kaartenverzameling

Universiteit Utrecht
Faculteit der
Rechtswetenschappen

VII D. B. 40

„Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat ik U bevolen heb. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld”.

(Matth. 28 : 19, 20)

HERDENKINGSNUMMER 225 JAAR SURINAME-ZENDING

samengesteld door Ds. J. J. Legène

*

november 1960

*

Universiteit Utrecht
Faculteit der
Ruimtelijke Wetenschappen
Kaartenverzameling

. . . losgemaakt van eeuwenoude bindingen . . .

...meer dan 200 in getal...

te; rondom liggen de graven van de zendelingen, van mannen, vrouwen en kinderen. Sinds meer dan een eeuw worden hier de evangelieboden ter ruste gelegd.

Wanneer we al die graven zien en denken aan de vele bekende en ook onvindbare graven in het oerwoud, meer dan tweehonderd in getal, dan vragen wij ons af, was dat nodig? Zijn de offers niet te groot en te talrijk geweest?

„Ik geloof, dat onze broeders en zusters, die in de Heer ontslapen zijn, tot de hogere gemeente zijn opgevaren en ingegaan in de vreugde van hun Heer,”

spreekt de predikant.

En de gemeente rondom ons is er het levende bewijs voor, dat hun offer niet tevergeefs was. Rondom hun graven verzamelt zich de door de eeuwen heen tot een zelfstandige kerk gegroeide gemeente, die nu zelf haar boden uitzendt naar het bosland.

Niet allen liggen zij hier begraven. Van velen kennen wij niet eens het graf. „Gods-akker” wordt in de Broedergemeente met voorkeur de begraafplaats genoemd. Gods-akker is heel Suriname geworden voor de mannen en de vrouwen, uit het verre Herrnhut hierheen gekomen, omdat de Heer hen zond en de gemeente hen afvaardigde. Zij kwamen naar dit land: „om te zien of er soms onder de Wilden (Indianen) en Moren (Negers) iets voor de Heiland te winnen was.”

Ook hij ligt hier niet begraven, broeder von Larisch. Te voet vertrok hij met Georg Piesch en Georg Berwig op 7 augustus 1735 uit Herrnhut op weg naar Amsterdam. 30 oktober zeilden zij weg om „reeds” op 20 december te Paramaribo te landen. Maar op 4 februari daaropvolgend moesten Piesch en Berwig hem reeds begraven, bij de Blauwe Berg in het binnenland van Suriname. Ontmoedigd verlieten weldra de andere twee het land. Maar het begin was gelegd, het eerste zaad gezaaid. Twee jaar later landden er weer nieuwe zendboden in Suriname, onder hen ook weer broeder Berwig. Want Gods werk moest immers doorgaan. En wie hadden de Blijde Tijding van Leven en Verlossing meer nodig dan de negerslaven op de plantages in Suriname? Naar hen keek niemand om, maar de Heer had wel naar hen omgekeken, toen Hij aan het kruis ook voor hen stierf. Die boodschap moest hen gebracht worden, koste wat het kost. Zij verhuurden zich als slavenopzichters, omdat dat de enige manier was met de slaven in aanraking te komen. Hoe zwaar viel hun die taak, maar: „omdat wij ervaren, dat de Heiland ons van dag tot dag helpt, vertrouwen wij, dat Hij het ook verder doen zal, al is de weg, die voor ons ligt duister;” zo schreef een van hen naar huis. Allen en alles spande ook wel tegen deze eenzame broeders samen, de planters en de officiële kerk, het klimaat en de onbekende tropische ziekten. Maar hoevelen er ook stierven, telkens weer waren er nieuwe broeders en

„Gaaf dan henen . . .

Door de nog stille en slapende tropenstad haasten zich in het wit geklede mannen, vrouwen en kinderen. Het is Paasmorgen, het feest der Opstanding, het feest van het nieuwe Leven. De gemeente van de Opge-stane Heer gaat naar het kerkhof. Nog is de zon niet boven de horizon, als de mensen op de begraafplaats aankomen, maar hoog in de bomen rondom, zingen de vele bonte vogels hun morgenlied. Al gauw wordt hun lied echter overstemd door het gezang van de gemeente, begeleid door koperblazers. Daar staat de gemeen-

zusters bereid, hun plaatsen in te nemen. Het was immers de Heer, die hen tot deze dienst riep. Vol geloofsmoed en bezield met een vurig verlangen: „zielen voor het Lam te winnen”, kwamen zij in Suriname aan. Onder hen ook de jonge broeder en zuster Stoll. Na een week op hun post gestaan te hebben, stierf zuster Stoll. Haar man volgde haar binnen enkele dagen. Ergens diep in het oerwoud, wijst een op zijn kant geplaatste riviersteen, de plaats aan waar hij begraven ligt.

„Ere zij Hem, die is de opstanding en het leven”, spreekt de predikant over de graven.

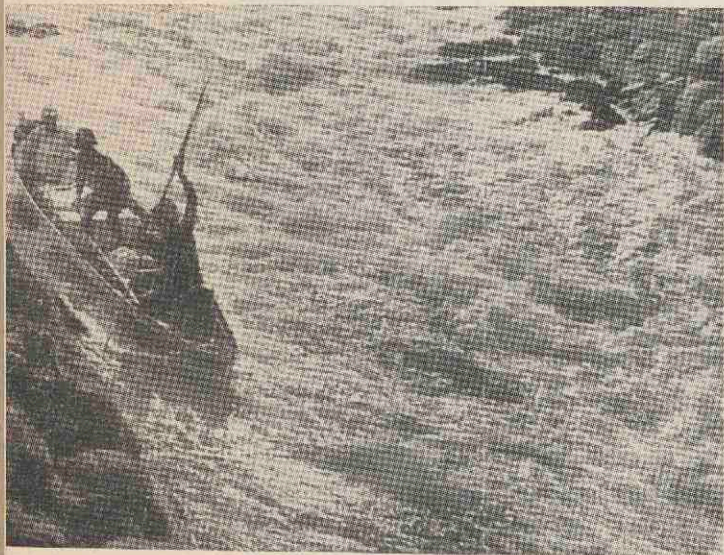
Een holle frase? Toch niet, de gemeenten over het gehele land verspreid bewijzen het tegendeel.

Paasmorgen op Langatabbetje aan de Marowijnerivier. Ook hier de bosland-gemeente zingend op de Gods-akker. Enige jaren geleden werden de graven hier nog geschuwd en gevreesd. De geest van de gestorvene woont immers bij het graf. Niemand durfde de begraafplaats schoon te houden van onkruid. Maar nu, op de dag vóór Pasen zijn een paar broeders toen het reeds donker begon te worden, onder aanvoering van het opperhoofd aan het wieden geslagen. Want Jezus leeft immers, en daarom vrezen wij geen geesten meer. Omdat we het weten: „wie in Hem gelooft zal leven, ook al is hij gestorven”, zoeken we op Paasmorgen de graven op, als een getuigenis van het Leven en de Verlossing.

Het leven en de verlossing in Christus aan alle mensen geschonken, hebben de Broeders in woord en daad naar Suriname willen brengen. Zij hebben daarbij hun eigen leven niet geteld. Het ware, blijde leven wilden zij verkondigen en daarom verhuurden zij zich op de plantages, en volgden zij de wegluchtende slaven tot diep in het oerwoud, over stroomversnellingen heen. Op een bijna verkwistende wijze werden levens gegeven in de dienst van de Heer. Maar men wist zich geroepen en wist ook, dat geen offer te groot kon zijn om mensen de verlossing te brengen

en hen te redden uit de macht van de Boze, die daarginds in levenden lijve rondging. Geen offer was te groot, omdat de Heer zelf Zijn leven gegeven had als offer voor henzelf en de negers van Suriname. De graankorrel moest in de aarde vallen wilde hij vrucht voortbrengen.

Wij vandaag kunnen slechts met dankbare verbazing de geschiedenis der zending in Suriname lezen, een geweldig epos van mannen en vrouwen, die met hun eigen leven de grenspalen van Gods koninkrijk vooruitschoven tot de Boven-Suriname- en stroomopwaarts langs de Marowijne. Veel is over hun leven niet bekend, zij zouden het ook niet

...over stroomversnellingen heen...

anders gewild hebben, maar „hun daden volgen hen na”, hier op aarde, maar zeker ook ginds voor de troon van God.

Ook hij ligt hier niet begraven: Theophilus Salomo Schumann, de apostel onder de Indianen, de oorspronkelijke bewoners van Suriname en het aangrenzende Berbice. Reeds in 1740 was men daar de arbeid onder de

Indianen begonnen. Zelfs was het gelukt de Indianen rondom een eigen nederzetting „Pilgerhut” samen te trekken. Toen dan in 1748 de taalgeleerde Schumann de leiding van de gemeente op zich nam, groeide deze Indiaanse gemeente uit tot meer dan driehonderd zielen. Helaas echter moest ook dit werk gestaakt worden, vanwege de tegenwerking van de blanken en de haat van de gevluchte slaven. De Indianen werden immers door de plantage-bezitters gebruikt als jachthonden om de gevluchte slaven te vangen en dood of levend terug te brengen. In 1763 werd

... Indianen ...

Pilgerhut door opstandige slaven geheel verwoest. Schumann beleefde dit niet meer, hij was reeds in 1760 gestorven, een en veertig jaar oud. Verschillende gemeenteleden waren echter reeds uitgeweken naar Suriname en hadden zich daar aangesloten bij een andere Indiaanse gemeente. Maar ook deze en nog meer gemeenten zijn om verschillende redenen in de loop der jaren verdwenen.

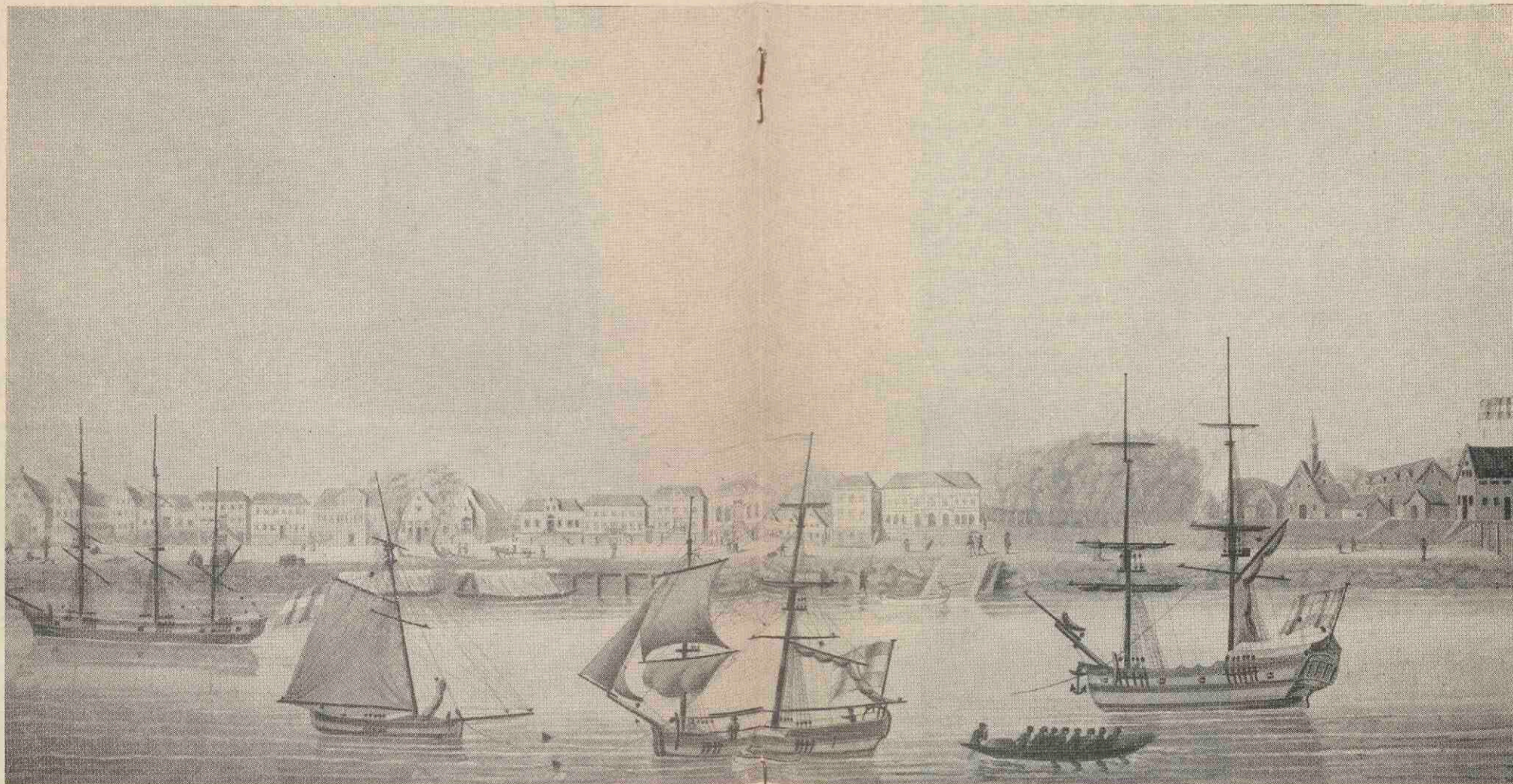
Is deze arbeid dan toch tevergeefs geweest? De offers onnodig gebracht? Of is het zo, dat God Zijn boden zendt volgens Zijn plan en wil, ook dan wanneer hun werk niet blijvend is? Zo hebben de oude broeders het begrepen. God zendt en wanneer wij vruchten mogen zien van onze arbeid, dan is dat slechts zijn genade. Maar in de eerste plaats gaat het om gehoorzaamheid aan zijn bevel, de rest mogen wij in Gods handen laten en geloven, dat ieder

woord in zijn naam gesproken, iedere daad in zijn naam verricht, niet zonder gevolg zal blijven. Eens, op de laatste dag, zal blijken, dat ook de arbeid van de Indianen-zendingen der Broedergemeente niet ijdel was. **1 juli 1863.** Tweemaal vulde zich op de morgen van 1 juli 1863 de Grote Stadskerk in Paramaribo. Het was de dag van de „vrij-wording” (Emancipatie). „Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn”, was de tekst der prediking op deze dag. Acht en twintig-duizend slaven waren er toen reeds gedoopt of ontvingen dooponderricht. Een volkskerk was geboren met alle vreugden en gebreken van dien. Maar uit die kerk zal in de eerstvolgende jaren een zelfverantwoordelijke kerk ontstaan. Zelfverantwoordelijk wil zij zijn tegenover haar Heer en zijn opdracht aan haar, het Evangelie te prediken tot een getuigenis voor alle volken.

...maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen...

En hiertoe heeft zij alle kans. Bijna uniek in de zendingsgeschiedenis is de situatie in Suriname, waar Hindus en Mohammedanen, Confucianen en Animisten naast elkaar wonen. Dagelijks wordt de kerk van Christus daar geconfronteerd met het heidendom in al zijn vormen, van ultra-modern asfalt-heidendom tot het diepzinnige denken van de Hindu. Want na de slavenbevrijding kwamen hindustaanse contractarbeiders naar Suriname. Hindus, zoekers naar het ware Leven sinds duizenden jaren. Hoe kon het anders, dan dat de zending ook hier een taak zag. Maar een geheel andere aanpak van het werk was hier nodig, taal, zeden en godsdienst moesten worden bestudeerd om de boodschap van het Leven met vrucht te kunnen verkondigen. Groot was ook de sociale nood onder de contractarbeiders en vooral ook onder hun kinderen. Daarom opende de zendeling P. M. Legène in 1917 een kinderkuis voor hindustaanse kinderen. Tot op deze dag worden hier kinderen met Jezus in aanraking gebracht en opgevoed tot volwaardige en verantwoordelijke

PARAMARIBO *aan de Rivier van* SURINAME.

OPGEDRAGEN MET HOOGSTDESZ. TOESTEMMING, AAN ZIJNE MAJESTEIT

DEN KONING DER NEDERLANDEN, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG ENZ. ENZ. ENZ.

Door Zijn getrouwen en onderdanigsten Dienaar PIERRE BERANGER, Ridder en gewezen Commissaris generaal en Gouverneur der Colonie Suriname.

Na de Originele Teekening bevindende in de Collectie van den WED. J. F. W. van Goyen, Hier den Ridder Pierre Beranger. De Drukke en Uitgave van J. P. Moesling te Amsterdam in het Jaar 1787. Geprint door E. Dierckx.

PARAMARIBO *à la Rivière de* SURINAME.

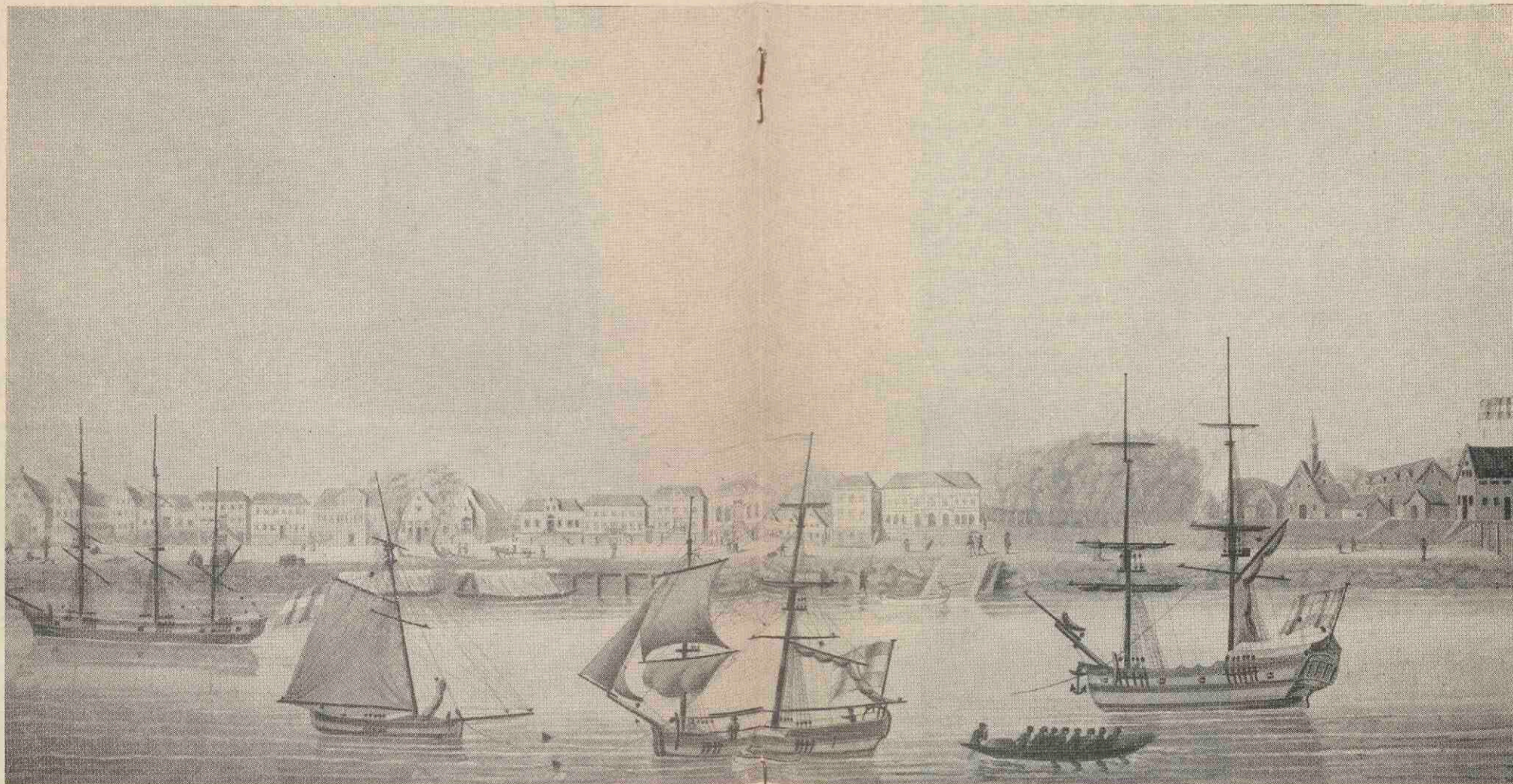
DÉDIÉ AVEC APPROBATION, à SA MAJESTÉ

LE ROI DES PAÏS-BAS, GRAND DUC DE LUXEMBOURG ETC. ETC. ETC.

Par son très humble et fidèle sujet PIERRE BERANGER, Chevalier, ex-Commissaire Général et Gouverneur de la Colonie de Suriname.

Duplé Original qui se trouve dans la Collection de Monsieur le Chevalier Pierre Beranger, donné par E. Dierckx avec la Direction de J. Moesling à Amsterdam le 25 Février 1787.

PARAMARIBO *aan de Rivier van* SURINAME.

OPGEDRAGEN MET HOOGSTDESZ. TOESTEMMING, AAN ZIJNE MAJESTEIT

DEN KONING DER NEDERLANDEN, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG ENZ. ENZ. ENZ.

Door Zijn getrouwen en onderdanigsten Dienaar PIERRE BERANGER, Ridder en gewezen Commissaris generaal en Gouverneur der Colonie Suriname.

Na de Originele Teekening bevattende in de Collectie van den WED. J. F. W. van Goyen, door den Ridder Pierre Beranger. De Drukke en uitgegeven by J. Neaulme te Amsterdam in het Jaar 1782. Gegravet door E. Doffers.

PARAMARIBO *à la Rivière de* SURINAME.

DÉDIÉ AVEC APPROBATION, à SA MAJESTÉ

LE ROI DES PAÏS-BAS, GRAND DUC DE LUXEMBOURG ETC. ETC. ETC.

Par son très humble et fidèle sujet PIERRE BERANGER, Chevalier, ex-Commissaire Général et Gouverneur de la Colonie de Suriname.

D'après l'Original qui se trouve dans la Collection de Monsieur le Chevalier Pierre Beranger. Gravé par E. Doffers sous la Direction de J. Neaulme à Amsterdam le 22 Février 1782.

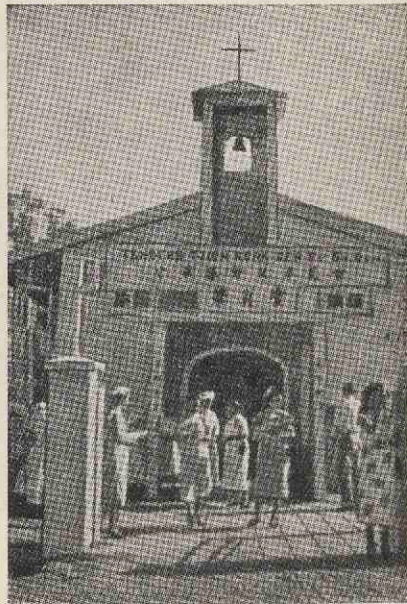
burgers in de wereld en, zo God wil, ook in zijn Koninkrijk. Ook uit dit volk groeide in de loop der jaren een kleine gemeente, die in Christus haar eeuwenoud verlangen naar verlossing gevonden heeft. Maar bijna door al die jaren heen rustte heel het werk op een of twee zendelingen en enkele hindustaanse evangelisten. Door gebrek aan geld kon de staf nooit worden uitgebreid. Vandaag is er temidden van dit zich snel uitbreidende volk van bijna tachtigduizend zielen, een gemeente van net vijfhonderd leden. Ook voor onze generatie geldt nog de zedingsopdracht, heen te gaan en de volken tot zijn discipelen te maken.

Naast de Hindustanen kwamen de ijverige Mohammedanen uit India, maar ook uit Java, naar Suriname. En weer zag de zending der Broedergemeente zich geroepen haar werk ook onder dit volk uit te breiden. Zending Bielke werd als pionier voor dit werk opgeleid en uitgezonden. Moeizamer nog dan het werk onder de Hindus, was en is dit werk onder de Mohammedanen. Ook voor de kinderen van deze Javanen werd te Leliëndaal een kindertehuis geopend, dat tot op de huidige dag plaats biedt aan omstreeks tachtig kinderen en steeds geheel gevuld is. Evangelisten werden en worden opgeleid en reeds is de eerste indonesische predikant in Suriname aan het werk onder zijn eigen volksgenoten. Met woord en geschrift tracht de zending hen God te leren zien, niet als de onbewogen en onbeweegbare ijsberg die Allah is, maar als de levende en met zijn mensenkinderen meelevende Vader en Heiland.

In en om de stad Paramaribo leven ook nog enkele duizenden Chinezen. Enkelen van hen behoorden reeds in China tot de christelijke kerk. Anderen, die het Nederlands of Surinaams machtig waren, sloten zich bij de Creolengemeente aan. Maar het overgrote deel leefde zonder in aanraking te komen met het Evangelie. Eerst in 1947 begon de Broedergemeente ook onder hen te werken. Nu hebben zij — voor een groot gedeelte uit eigen middelen gebouwd — een kapel, waar iedere zondag in het Chinees de ene boodschap van het Leven aan hen wordt verkondigd. En kortgeleden is een jonge Chinese predikant uit China in Suriname aangekomen om samen met zuster Streefland deze kleine actieve gemeente leiding te geven.

*... en leert hen onderhouden
alle wat Ik u bevolen heb ...*

Zo wordt zondag op zondag in vele talen het evangelie verkondigd aan de volken, samengekomen in Suriname. In het Hindi en Indonesisch, in het Chinees en in het Surinaams wordt het Woord Gods uitgedragen tot de mensen. Maar niet slechts met het woord, ook met de daad heeft de Broedergemeente van den beginne af het evangelie van de liefde Gods tot alle mensen verkondigd. Tot diep in het oerwoud verzezen internaten en scholen voor de kin-

... een eigen kapel ...

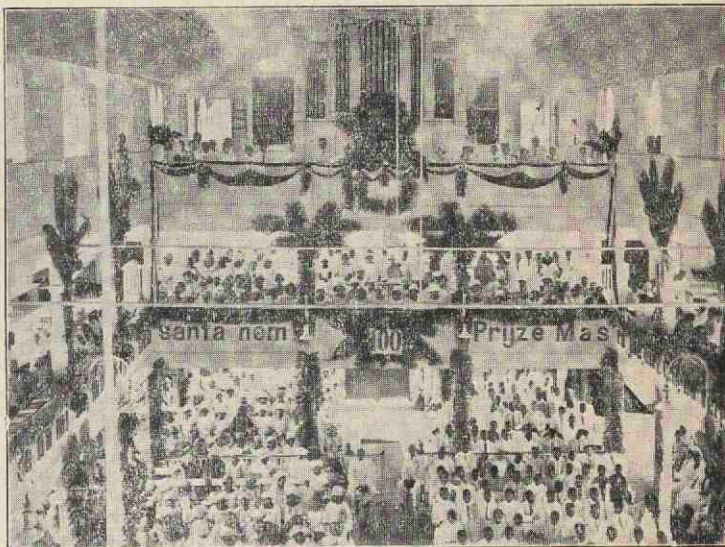
deren. En wie zal zeggen, voor hoeveel kinderen in de loop der jaren het verblijf in zulk een internaat van blijvende betekenis geweest is? Hier immers wordt hen de kans geboden werkelijk en helemaal kinderen te zijn. Hier mogen zij in een christelijke omgeving spelen en leren, en hier wordt hun verantwoordelijkheid in vrijheid geleerd. Geen wonder, dat b.v. de gemeenten uit de Aziaten voor een groot deel gevormd worden

uit oud-internaatskinderen. Vele vooraanstaande mannen in het land waren eens internaatskinderen der Broedergemeente.

De eerste zendingen waren mannen met een vooruitziende blik, want reeds zij zagen de noodzakelijkheid van het onderwijs ook voor de slaven. Helaas duurde het tot 1844 voor het officieel toegestaan werd slaven te onderrichten. Veel is er door hen en ook later gedaan op het gebied van bijbelvertaling en literatuur-verspreiding en veel ook vooral op het gebied van het kerklied. De eerste zendingsschool in het bosland stond er reeds in 1767! Nu staan er over het gehele land verspreid ruim 50 scholen met ongeveer achttienduizend kinderen en een lerarenkorps van vijfhonderd zes en twintig krachten.

Ook op het gebied van de sociaal-economische verheffing van het volk is vanaf het begin veel gedaan. De eerste zendingen — zelf handwerkslieden — namen slaven in dienst, niet alleen om hen tot het evangelie te kunnen brengen, maar ook om hen op te leiden zelfstandig een beroep te kunnen uitoefenen. Om mannen en vrouwen werk te verschaffen, werd in 1768 de zendingsfirma Kersten & Co opgericht. Vandaag is er het uitgebreide werk van de stadszending, met daaraan verbonden het diaconaal-sociale werk onder armen, ouden, wezen en werklozen. Daarnaast staat er in de stad het prachtige Jeugdcentrum. Vanuit dit centrum, met stadion, sportvelden en gymnastieklokaal, wordt getracht de jeugd een goede vrije tijdsbesteding te bieden in sport en spel en hen daarnaast ook door middel van lezingen en jeugddiensten geestelijk op te voeren. Hier worden ook cursussen gegeven voor jeugdleiders en leidsters, die op hun beurt in de verschillende stadswijken jeugdgroepen organiseren en leiden.

... vulde zich de Grote Stadskerk ... (pag. 5)

Ook de medische nood, destijds ontstellend groot in een land met slechte hygiënische omstandigheden, diepe armoede en allerlei tropische ziekten, heeft steeds de aandacht van de zending gehad. Iedere zending was ook een soort dokter. En we kunnen niet anders zeggen, dan dat met Gods hulp vaak wonderen door hen werden verricht. Verbazingwekkend is echter, dat reeds in 1740 een duitse zending-arts werd uitgezonden. Veel succes hadden zijn pogingen wel niet, mede door tegenwerking van de plantage-heren en ook vanwege de angst van de slaven voor de westerse medicijnen. Werkelijk blijvend medisch werk werd er eerst begonnen, toen in 1934 de hollandse diakones zuster Nellie de Borst uitgezonden werd. Uit haar medisch werk ontstond het eerste zendings-hospitaal te Kabel. Maar een hospitaal voor een gebied bijkans drie maal zo groot als Nederland, zonder andere verbindingen dan de rivieren was veel te weinig. Daarom werd aan de andere kant van Suriname, aan de Marowijne-rivier op Stoelmanseiland het Johannes King Zendingshospi-

taal opgericht. Ter vervanging van het hospitaal te Kabel, dat over enige jaren door het Brokopondo-stuwmeer overspoeld zal worden, werd een begin gemaakt met de bouw van een nieuw hospitaal te Djoemoe. Ook het poliklinische werk in het bosland zal in de komende jaren uitgebreid worden. Kabel en Stoelmanseiland zijn voor alle boslandbewoners begrippen geworden. Er is welhaast geen van hen, die niet een van deze twee hospitalen kent. Dag aan dag vullen zich de poliklinieken en ziekenzalen. Nu eerst hebben de Bosnegers werkelijk gelegenheid medisch verzorgd te worden. Nu eerst kon er een werkelijk begin gemaakt worden met de bestrijding van de vele tropische ziekten. Nu kon de schrikbarende kindersterfte bestreden worden. Zonder vrees en in vol vertrouwen komen de mannen, vrouwen en kinderen om zich te laten behandelen. Zij weten, dat niemand van hen gedwongen zal worden christen te worden. Maar zij weten ook dat, na als genezen ontslagen te zijn, zij naar huis zullen gaan met allerlei vragen in hun hart. Want iedere morgen horen zij in het hospitaal de morgenzegen, zij horen er — en vaak voor het eerst — van Jezus, de Arts voor ziel en lichaam. Bovenal ervaren zij het aan hun eigen lichaam, dat de „boze geest” in hun buik een ontstoken blinde darm bleek te zijn. Hollandse dokters samen met surinaamse en hollandse verpleegsters staan dag en nacht voor hen klaar met de modernste middelen, hun ter beschikking gesteld door particulieren en instanties in Suriname en Nederland. Ook daar in het bosland is met de komst der zending een nieuwe tijd aangebroken, een tijd waarin geestelijke en lichamelijke bevrijding niet alleen gepredikt, maar ook daadwerkelijk geboden werd. Vandaag is dat nieuwe leven overal zichtbaar en merkbaar, dank zij hen die uitgingen en dank zij hen, die thuis met gebed en gaven hen steunden en kracht schonken.

... En zie, Ik ben met u, al de dagen ...

Weer staan we in Suriname aan het begin van een nieuwe tijd. Suriname, als een vrij en zelfstandig deel van het Koninkrijk der Nederlanden, bouwt aan een grootse toekomst. Onvoorstelbaar grote veranderingen op sociaal-economisch en geestelijk gebied staan voor de deur. Met deze komende veranderingen komt ook de grote krachtproef voor de gemeente van Christus in Suriname. Zal zij in staat blijken te zijn aan de vele verzoeken der nieuwe tijd weerstand te bieden? Zal zij God boven de Mammon blijven kiezen? Zal zij op de vele vragen door de nieuwe tijd haar gesteld, het juiste antwoord weten te geven? Zal zij door alles heen vast willen blijven houden aan de simpele, maar met kracht geladen waarheid: dat Christus gekruisigd is en opgestaan? In deze krachtproef, die zij moet doorstaan, mogen wij hier haar niet alleen laten staan. Het werk van tweehonderd vijf en twintig jaren mogen wij maar niet zo afbreken, maar moeten wij samen met haar voltooien, in verbondenheid als leden van de ene algemene christelijke kerk, wiens Hoofd en Heer Jezus Christus is.

... een nieuw voorlopig hospitaal te Djoemoe ...

... tot aan de voleinding der wereld ...

Meer dan tweehonderd graven over heel Suriname verspreid, spreken van de verschrikkelijke macht van de dood, maar zij getuigen ook in alle eenvoud en stilte van de macht van Hem, die het Leven is. Nog leven ginds mensen, die de naam van Christus en het ware leven

niet kennen. Nog sterven er kinderen, die met een klein beetje medische hulp in het leven gehouden hadden kunnen worden. En nog zijn er in het oerwoud vele kinderen, die nooit naar school gaan, omdat er tot in de verre omtrek geen school voor hen is. Binnen enkele jaren zullen grote gedeelten van het oerwoud opengelegd worden en zal de moderne wereld van bulldozers en pneumatische boren, van het geld en de onrust het stille bosland binnendringen. Vele mensen zullen moeten verhuizen, omdat het grote stuwmeer bij Brokopondo aan de Surinamerivier hun woonplaatsen zal overspoelen. Maar met die verhuizing zullen zij eveneens losgemaakt worden van eeuwenoude bindingen, door tradities en godsdienst bepaald. Hun afgodstempels en heilige bomen, hun jachtgronden en akkers zullen door het water bedekt worden. Wie en wat zal hen dan voor geestelijke, sociale en culturele ondergang behoeden? De zending zal bereid en klaar moeten zijn hen geestelijk en lichamelijk die hulp te bieden, die zij meer dan ooit nodig zullen hebben. Zal zij daartoe ook in staat zijn?

... poliklinisch werk in het bosland ...

uitbreiding van Gods Koninkrijk offeren ook vandaag nog mannen en vrouwen hun leven.

Onderweg naar huis worden we telkens gegroet met de woorden: de Heer is opgestaan!

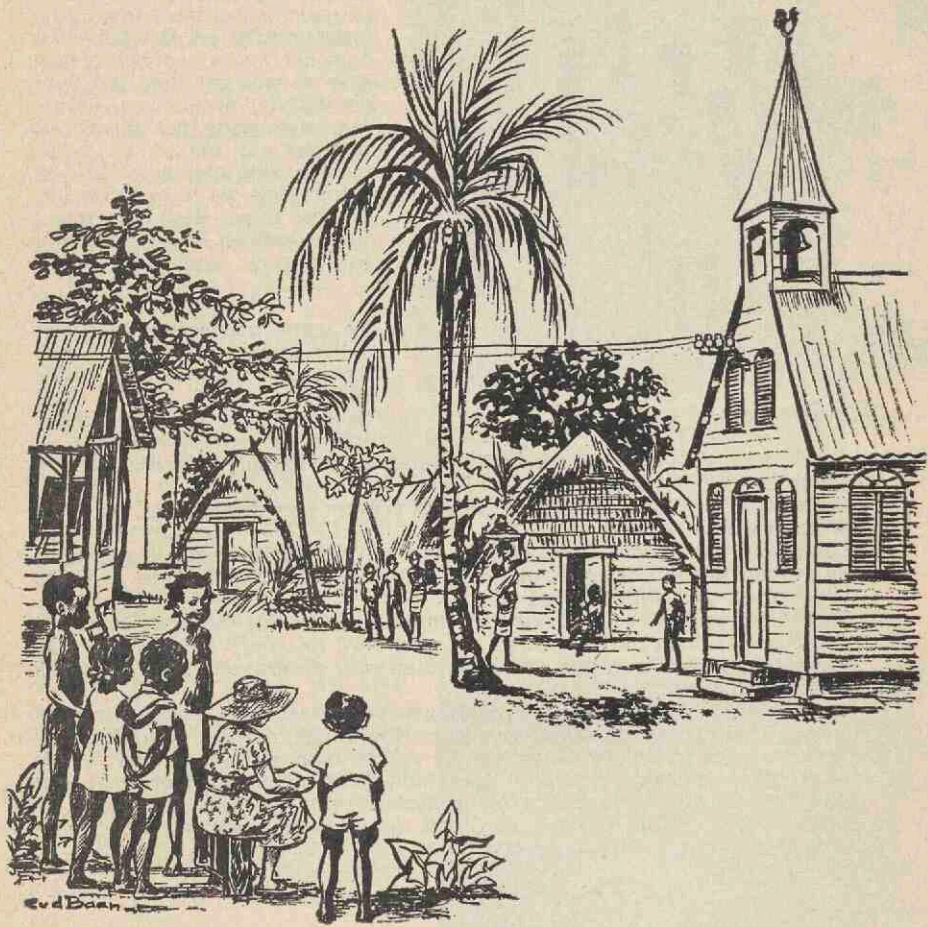
Dat is de vrucht van tweehonderd vijf en twintig jaar zendingsarbeid: de graven hier op de Gods-akker en ginds in het bosland langs de grote rivieren en deze blijde groet.

Tweehonderd vijf en twintig jaar lang heeft vanuit Europa, eerst uit Duitsland en toen uit Nederland het antwoord in woord en daad op deze groet geklonken, even blij, even spontaan over de graven heen: Ja, Hij is waarlijk opgestaan!

Omdat Hij leeft, konden de zendelingen vrijmoedig hun leven ten offer brengen voor de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. En dat Koninkrijk is gekomen, ook in Suriname onder alle volken daar en het zal zich verder uitbreiden, omdat de gemeente daarginds en de gemeente hier weet van de Heer, die leeft, die kwam in de gestalte van het Lam Gods, dat de zonde der wereld naar het kruis droeg, die komt in het woord der prediking en die komen zal als Overwinnaar.

De gemeente is van de Gods-akker naar huis teruggekeerd. Stil liggen de graven der „oude Helden” weer in de felle tropenzon, de heel oude, maar ook de nieuwe. Want voor de

Universiteit Utrecht
Faculteit der
Natuurwetenschappen
Kunstwetenschappen

